

RUDISCH FERENC

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Kommunikáció- és médiatudomány MA

ifjrudfer@gmail.com

Újságírónak születni kell? Viták az újságíróképzésről a 19–20. század fordulóján¹

Az egyre inkább önállósodó és intézményesülő, önértelmezésében is autonómként leírt újságírószakma egyik professzionalizációs kulcskérdésévé a 19–20. század fordulóján az *újságíróképzés* vált. Az első (amerikai és kontinentális) példák az 1890-es évektől kezdve a hazai sajtóélet legfőbb előljáróit és szakmai szervezeteit is reakcióra késztették. Az újságíróképzés körüli vita vizsgálatán keresztül előadásom célja bemutatni az újságírásról (mint szakmáról) való gondolkodás korabeli mintázatait és ideológiáit. Az áttekintett forrásanyag alapján két, látszólag ellentétes tendenciára mutatok rá: a szakmai szervezetek, érdekvédelmi testületek létrehozásán keresztül a korszakban egyfelől az újságírószakma erőteljes professzionalizációs igénye fejeződik ki, másfelől viszont a szakma egy jelentős része a professzionalizációs folyamatot magasabb szintre segítő újságíróképzéstől – elsősorban a szakma gyakorlati jellegét hangsúlyozva – markánsan elhatárolja magát. A professzionalizáció- és professzióelméletek kontextusában utóbbi mozzanat világosan magyarázhatja az újságírás ekkor kialakuló *szemi-professzió* státuszát. Az újságíróképzés határozott elutasításának legfőbb háttereként előadásom a sajtó századfordulós expanzióját, a tömegsajtó kialakulását, a sajtómunkások iránt megnövekvő keresletet jelöli meg.

¹ Az Innovációs és Technológiai Minisztérium ÚNKP-20-2 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.